

Løsningsforslag eksamen i matematikk for forkurset 2018

Oppgave 1

a)

$$\frac{x^2 \cdot (x^2 - 2x + 1) \cdot \ln e^x \cdot \sin \frac{\pi}{4}}{(x^{-1})^{-1} \cdot e^{\ln x} \cdot (x-1) \cdot \sqrt{2}} = \frac{x^2 \cdot (x-1)^2 \cdot x \cdot \frac{\sqrt{2}}{2}}{x \cdot x \cdot (x-1) \cdot \sqrt{2}} = \underline{\underline{\frac{x(x-1)}{2}}}$$

b)

$$\sin 3x = -1 \quad x \in [-\pi, \pi]$$

$$3x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi$$

$$3x = \pi - \left(-\frac{\pi}{2}\right) + k2\pi = \frac{3\pi}{2} + k2\pi = -\frac{\pi}{2} + k2\pi \quad (\text{Samme svar som likningen over})$$

$$x = -\frac{\pi}{6} + \frac{k2\pi}{3}$$

$$x = -\frac{\pi}{6} + \frac{(-1)2\pi}{3} = -\frac{5\pi}{6} \quad k = -1$$

$$x = -\frac{\pi}{6} + \frac{0 \cdot 2\pi}{3} = -\frac{\pi}{6} \quad k = 0$$

$$x = -\frac{\pi}{6} + \frac{1 \cdot 2\pi}{3} = \frac{\pi}{2} \quad k = 1$$

$$\underline{\underline{L = \left\{-\frac{5\pi}{6}, -\frac{\pi}{6}, \frac{\pi}{2}\right\}}}$$

c)

$$\ln(x+2) - \ln x = 1 \quad x \in \langle 0, \rightarrow \rangle$$

$$\ln \frac{x+2}{x} = 1$$

$$\frac{x+2}{x} = e$$

$$x+2 = ex$$

$$x - ex = -2$$

$$x(1-e) = -2$$

$$x = \frac{-2}{1-e} = \frac{2}{e-1}$$

$$\underline{\underline{L = \left\{ \frac{2}{e-1} \right\}}}$$

d)

$$f(x) = \sin(x) \cdot e^x$$

$$f'(x) = e^x \cdot \cos x + e^x \cdot \sin x = \underline{\underline{e^x(\cos x + \sin x)}}$$

$$u = \sin x \quad u' = \cos x$$

$$v = e^x \quad v' = e^x$$

e)

$$g(x) = \ln(\cos x)$$

$$g' = \frac{-\sin x}{\cos x} = \underline{\underline{-\tan x}}$$

f)

$$\int \frac{4x}{x^2-4} dx = 2 \int \frac{2x}{x^2-4} = \underline{\underline{2 \ln|x^2-4| + C}}$$

g)

$$\int \frac{4x}{x-4} dx = 4 \int \frac{x-4+4}{x-4} dx = 4 \int \left(\frac{x-4}{x-4} + \frac{4}{x-4} \right) dx = 4 \int \left(1 + \frac{4}{x-4} \right) dx$$

$$\underline{\underline{= 4(x + 4 \ln|x-4|) + C}}$$

Delbrøkoppspalting av integranden gir:

$$\frac{4}{x^2-4} = \frac{4}{(x-2)(x+2)} = \frac{1}{x-2} - \frac{1}{x+2}$$

$$\int_3^4 \frac{4}{x^2-4} dx = \int_3^4 \left(\frac{1}{x-2} - \frac{1}{x+2} \right) dx = [\ln|x-2| - \ln|x+2|]_3^4$$

$$= \ln|4-2| - \ln|4+2| - (\ln|3-2| - \ln|3+2|) = \ln 2 - \ln 6 + \ln 5 = \ln 2 - (\ln 2 \cdot 3) + \ln 5$$

$$= \ln 2 - \ln 2 - \ln 3 + \ln 5 = \ln \frac{5}{3}$$

i)

$$f(t) = 1 + \frac{t}{\sqrt{7}} + \frac{t^2}{7} + \frac{t^3}{7\sqrt{7}} + \frac{t^4}{49} + \dots$$

$$k = \frac{a_2}{a_1} = \frac{\frac{t}{\sqrt{7}}}{1} = \frac{t}{\sqrt{7}}$$

$$-1 < k < 1$$

$$-1 < \frac{t}{\sqrt{7}} < 1$$

$$-\sqrt{7} < t < \sqrt{7} \quad \text{eller} \quad \underline{\underline{t \in \langle -\sqrt{7}, \sqrt{7} \rangle}}$$

$$s(t) = \frac{a_1}{1-k} = \frac{1}{1-\frac{t}{\sqrt{7}}} = \frac{\sqrt{7}}{\sqrt{7}-t}$$

Oppgave 2

a)

$$D_f = \mathbb{R} \setminus \{0\}$$

$$f(x) = 0$$

$$\frac{4x^2 + 1}{x} = 0$$

$$4x^2 + 1 = 0$$

Denne likningen har ingen reelle løsninger og derfor har $f(x)$ ingen nullpunkter.

b)

Vertikal asymptote: Nevner li 0.

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{4x^2 + 1}{x} = \pm\infty \quad \underline{\underline{\text{Vertikal asymptote } x = 0}}$$

$$f(x) = \frac{4x^2 + 1}{x} = \frac{4x^2}{x} + \frac{1}{x} = 4x + \frac{1}{x}$$

linja $y = 4x$ er en skråasymptote fordi:

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) - y = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} 4x + \frac{1}{x} - 4x = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{1}{x} = 0 \quad \underline{\underline{\text{Skråasymptote } y = 4x}}$$

c)

$$f(x) = \frac{4x^2 + 1}{x}$$

$$u = 4x^2 + 1 \quad u' = 8x$$

$$v = x \quad v' = 1$$

$$f'(x) = \frac{8x \cdot x - (4x^2 + 1) \cdot 1}{x^2} = \frac{8x^2 - 4x^2 - 1}{x^2} = \frac{4x^2 - 1}{x^2}$$

$$f'(x) = 0$$

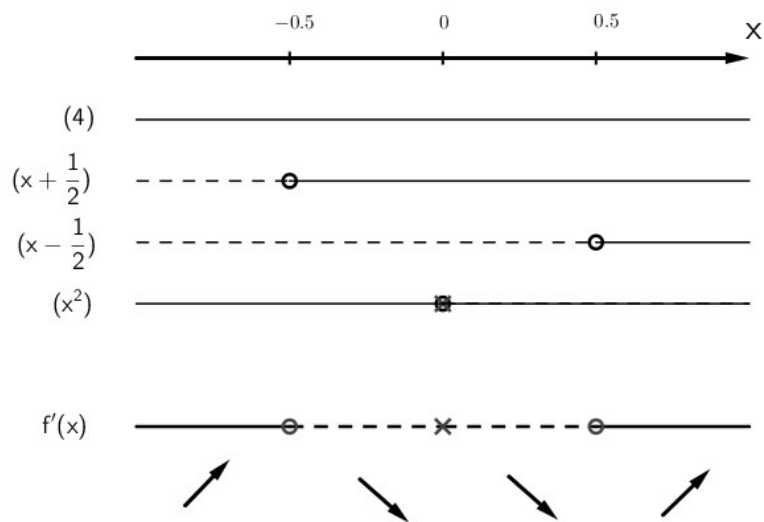
$$\frac{4x^2 - 1}{x^2} = 0$$

$$4x^2 - 1 = 0$$

$$x^2 = \frac{1}{4}$$

$$x = \pm \frac{1}{2}$$

$$f'(x) = \frac{4x^2 - 1}{x^2} = \frac{4(x - \frac{1}{2})(x + \frac{1}{2})}{x^2}$$

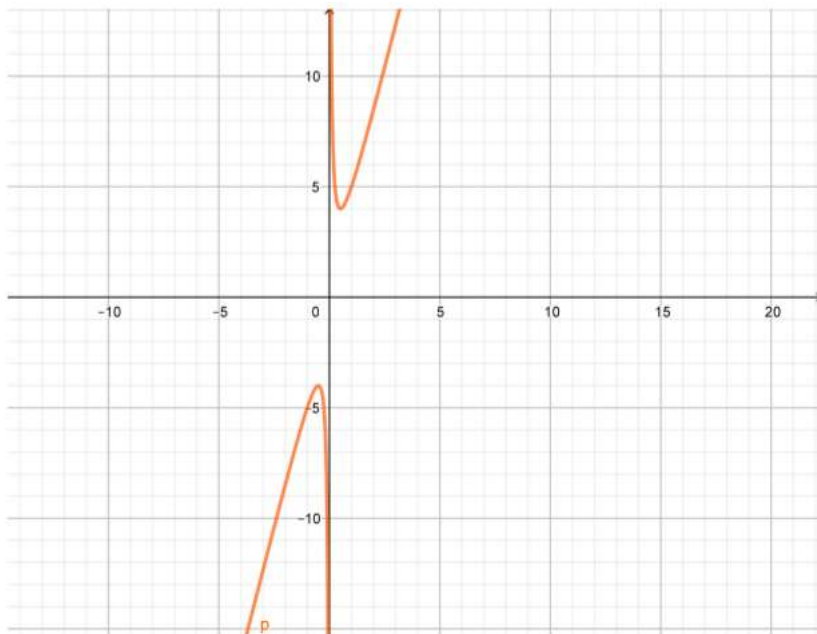
$$f\left(\frac{1}{2}\right) = \frac{4\left(\frac{1}{2}\right)^2 + 1}{\frac{1}{2}} = 4$$

$$f\left(-\frac{1}{2}\right) = \frac{4\left(-\frac{1}{2}\right)^2 + 1}{-\frac{1}{2}} = -4$$

$$\underline{\underline{Toppunkt \left(-\frac{1}{2}, -4\right) \quad Bunnpunkt \left(\frac{1}{2}, 4\right)}}$$

$$\underline{\underline{Funksjonen stiger for } x \in \langle -\frac{1}{2}, -\frac{1}{2} \rangle \cup \langle \frac{1}{2}, \rightarrow \rangle}$$

$$\underline{\underline{Funksjonen synker for } x \in \langle -\frac{1}{2}, 0 \rangle \cup \langle 0, \frac{1}{2} \rangle}$$

$$\underline{\underline{Fra figuren ser vi at } V_f = \mathbb{R} \setminus \langle -4, 4 \rangle}$$

Oppgave 3

a)

$$\vec{u} \cdot \vec{v} = [-2, 1, -1] \cdot [1, -2, 3] = (-2) \cdot 1 + 1 \cdot (-2) + (-1) \cdot 3 = \underline{\underline{-7}}$$

$$\vec{u} \times \vec{v} = \begin{vmatrix} \vec{e}_x & \vec{e}_y & \vec{e}_z \\ -2 & 1 & -1 \\ 1 & -2 & 3 \end{vmatrix} = \vec{e}_x + 5\vec{e}_y + 3\vec{e}_z = \underline{\underline{[1, 5, 3]}}$$

b)

$$|\vec{u}| = \sqrt{(-2)^2 + 1^2 + (-1)^2} = \sqrt{6}$$

$$|\vec{v}| = \sqrt{1^2 + (-2)^2 + 3^2} = \sqrt{14}$$

$$\cos \theta = \frac{\vec{u} \cdot \vec{v}}{|\vec{u}| \cdot |\vec{v}|} = \frac{-7}{\sqrt{6} \cdot \sqrt{14}} \Rightarrow \underline{\underline{\theta = 140^\circ}}$$

c)

Normalvektor til planet er $\vec{u} \times \vec{v} = [1, 5, 3]$ og planet går igjennom $O(0, 0, 0)$

$$1(x - 0) + 5(y - 0) + 3(z - 0) = 0$$

$$\underline{\underline{\text{Likning for planet } \alpha \text{ blir } x + 5y + 3z = 0}}}$$

d)

Planet β er utspent av $\vec{u} = [-2, 1, -1]$ og $\vec{v} = [1, -2, 3]$ og går igjennom $P(2, 3, -2)$

$$\underline{\underline{\text{Parameterframstillingen blir da: } \alpha: \begin{cases} x = 2 - 2s + t \\ y = 3 + s - 2t \\ z = -2 - s + 3t \end{cases}}}}$$

e)

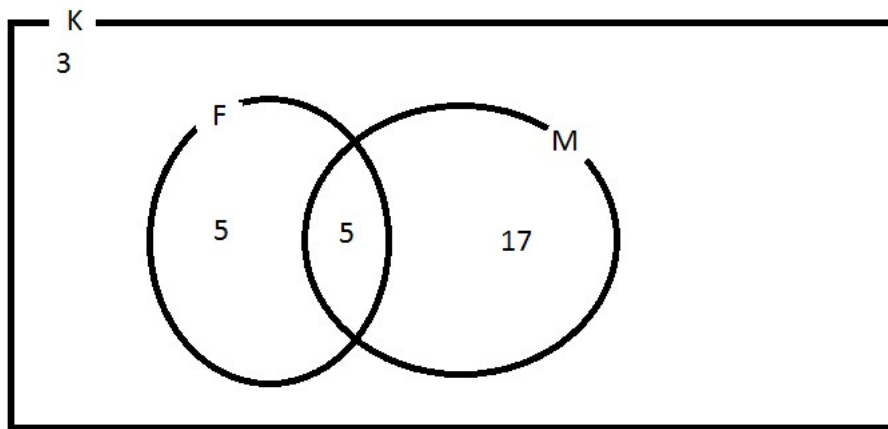
$$\overrightarrow{QP} = [2 - 4, 3 - 1, -2 - (-3)] = [-2, 2, 1]$$

Linjen l går gjennom punktet $Q(4, 1, -3)$

$$\underline{\underline{\text{Parameterframstilling for linjen } l \text{ blir: } l: \begin{cases} x = 4 - 2t \\ y = 1 + 2t \\ z = -3 + t \end{cases}}}}$$

Oppgave 4

a)

b)

$$P(F) = \frac{10}{30} = \underline{\underline{\frac{1}{3}}}$$

$$P(F \cap M) = \frac{5}{30} = \underline{\underline{\frac{1}{6}}}$$

$$P(F \cup M) = \frac{5 + 5 + 17}{30} = \frac{27}{30} = \underline{\underline{\frac{9}{10}}}$$

$$P(F|M) = \underline{\underline{\frac{5}{22}}}$$

$$P(M|\bar{F}) = \underline{\underline{\frac{17}{20}}}$$

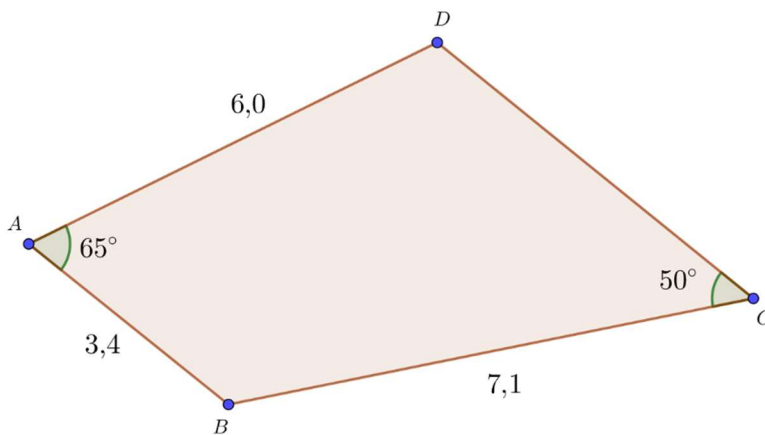
c)

Antall måter det går å velge 5 viner av 7 mulige på er $\binom{7}{5} = \frac{7!}{(7-5)! \cdot 5!} = 21$

Hvis det er 22 deltakere må minst to velge de samme vinene.

Det maksimale antall deltakere blir da 21

Oppgave 5

Trekk linjestykket mellom B og D. Trekanten T_1 til venstre for dette linjestykket

$$\text{har areal } A_{T_1} = \frac{6,0 \cdot 3,4 \cdot \sin 65^\circ}{2} \approx 9,2$$

Lengden BD får vi fra cosinussetningen $BD = \sqrt{6,0^2 + 3,4^2 - 2 \cdot 6,0 \cdot 3,4 \cdot \cos 65^\circ} \approx 5,5$

Vi kan nå finne vinkelen α som spennes opp av DB og DC ved hjelp av sinussetningen

$$\alpha = \sin^{-1}\left(\frac{7,1 \cdot \sin 50^\circ}{5,5}\right) \approx 81^\circ \vee \alpha = 180^\circ - 81^\circ = 99^\circ$$

Vinkelen β som spennes opp mellom BD og BC er da

$$\beta = 180^\circ - 81^\circ - 50^\circ = 49^\circ \vee \beta = 180^\circ - 99^\circ - 50^\circ = 31^\circ$$

Arealet til trekanten T_2 til høyre for BD blir

$$A_{T_2} = \frac{5,5 \cdot 7,1 \cdot \sin 49^\circ}{2} \approx 14,7 \vee A_{T_2} = \frac{5,5 \cdot 7,1 \cdot \sin 31^\circ}{2} \approx 10,1$$

$$A = A_{T_1} + A_{T_2} = 9,2 + 14,7 = \underline{\underline{23,9}}$$

eller

$$A = A_{T_1} + A_{T_2} = 9,2 + 10,1 = \underline{\underline{19,3}}$$

Oppgave 6

$$y'(x) = (1 - x)y(x)$$

$$\frac{dy}{dx} = (1 - x)y$$

$$\frac{dy}{y} = (1-x)dx$$

$$\int \frac{dy}{y} = \int (1-x)dx$$

$$\ln|y| = x - \frac{1}{2}x^2 + C_1$$

$$|y| = e^{x - \frac{1}{2}x^2 + C_1}$$

$$|y| = e^{x - \frac{1}{2}x^2} \cdot e^{C_1}$$

$$y = \pm e^{C_1} \cdot e^{x - \frac{1}{2}x^2} = \pm C \cdot e^{x - \frac{1}{2}x^2}$$

Siden starttemperaturen er positiv og $e^{x - \frac{1}{2}x^2} > 0$ kan vi se bort i fra den negative løsningen.

$$y(0) = C \cdot e^{0 - \frac{1}{2}0^2} = 10 \Rightarrow C = 10$$

$$\underline{\underline{y = 10 \cdot e^{x - \frac{1}{2}x^2}}}$$

b)

Største verdi av x får vi for $y(0)$ eller når $y' = 0$

$$y' = 10(1-x)e^{x - \frac{1}{2}x^2} = 0$$

$$1-x = 0 \quad \vee \quad e^{x - \frac{1}{2}x^2} = 0$$

$$x = 1 \quad \quad \quad \emptyset$$

$$y(1) = 10 \cdot e^{1 - \frac{1}{2}1^2} = 10 \cdot e^{\frac{1}{2}} > 10$$

Fortegnsskjema eller den dobbeltderiverte viser at $y(1) = 10 \cdot e^{\frac{1}{2}}$ er maksverdi for y .

c)

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \left(10 \cdot e^{x - \frac{1}{2}x^2} \right) = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{10 \cdot e^x}{e^{\frac{1}{2}x^2}} = 0 \quad \text{siden } e^{\frac{1}{2}x^2} \text{ dominerer fullstendig over } e^x \text{ for store } x.$$

Det betyr at $y(x) \rightarrow 0$ når $x \rightarrow \infty$

